

HaKehila

nro 4/1999

1/5760

Venäjän juutalaisuudelle povataan
parempaa tulevaisuutta.

Judisk Krönika diasporan juutalaisten
tulevaisuudennäkymistä.....s. 11-12

Kalevala hepreaksi.

Tapani Harviainen.....s. 15-16

När släkten sprids över världen.

Ann Anderson.....s. 21-22

Husnia Jabara. Knessetin ensimmäinen
naispuolinen arabikansanedustaja.

Semy Kahan.....s. 25-26

Suomella loistava menestys Euroopan
Makkabiaadeissa Skotlannissa.

Tuhti kisapakettis. 56-65

Leif Furmanin haastateltavina:

Rabbiini Moshe Edelman.....s. 28-29

Lääket. toht. Theodor Jakobson.....s. 30-31

Varatoim. joht. Roni Bensky.....s. 32-33

Valter Henrik Juvelius - unohdettu tutkimusmatkailija

David Landau

Vuonna 1909 englantilainen retkikunta aloitti arkeologiset kaivaukset Jerusalemin Temppelevuoren eteläpuolella. Kaivaukset kestivät vuoden 1911 kevääseen asti ja todistivat, että sillä alueella oli sijainnut muinoin jebusilainen kaupunki, jonka kuningas Daavid oli miehittänyt ja perustanut tilalle oman kaupunkinsa. Nykyään tätä aluetta kutsutaan Daavidin kaupungiksi ja siellä tehdään jatkuvasti kaivauksia. Tämän englantilaisen retkikunnan kaivaustyön aloitteentekijä oli suomalainen filtri Valter Henrik Juvelius.

Syksyllä 1996 Jerusalemin Vanhassakaupungissa sijaitsevassa Rachel Yanait Ben-Zvi -instituutissa avattiin tätä retkikuntaa ja sen tekemiä kaivauksia esittelevä näyttely. Koska järjestäjillä oli hyvin vähän aineistoa Juveliuksesta, he pyysivät minua esimään Suomesta lisätietoja. Tampereen ev.lut. seurakuntien yhteiskunnallisen työn pastorin Veli-Pekka Järvisen avulla sain yhteyden Juveliuksen perheeseen.

Juvelius oli omana aikanaan tunnettu henkilö ja hänestä on myös kirjoitettu jonkin verran. Hän syntyi vuonna 1865 Pyhäjoella. Ylioppilaaksi tultuaan hän suoritti sekä maanmittarin tutkinnon vuonna 1887 että filosofian kandidaatin tutkinnon. Hän toimi parikymmentä vuotta

maanmittarina ja sen ohessa myös Ilmajoen ja Lappuan piirin vakaajana. Samalla Juvelius kirjoitti myös runoja, käänsi kaudokkirjallisia teoksia ja harjoitti humanistisia opintoja. Vuonna 1897 hän julkaisi runokokoelman "Kuvia ja säveliä" ja vuonna 1902 "Runoja." Hän on kirjoittanut mm. laulun: "Jo Karjalan kunnaila lehtii puu." Hän on suomentanut mm. Heineä, Goetheä, Topeliusta ja Runebergiä. Näissä teoksissa hän käytti nimeä Valter Juva.

Valter Henrik Juvelius 1865-1922

Vuonna 1906 Juvelius väitteli tohtoriksi Alexander Universitetissa (nykyään Helsingin yliopisto). Hänen väitöskirjansa, Judarnes tideräkning, käsitteli juutalaisten ajanlaskua (mm. kuu-
vuosiluonnetta), Egyptin

faaraoiden kronologiaa, Juudean ja Israelin kuningasluetteleja, Babylonian kuningasluetteleja ja Danielin kirjan kabbalistisia lukuja. Lausunnonaan vastaväittäjä prof. Knut Tallqvist kirjoitti, että "Vaikkakin minulla osaksi on periaatteellisesti kokonaan toinen käsitys kuin tekijällä, ja olen varma siitä, että vain pieni osa hänen tuloksistaan on pysyväistä, täytyy minun tunnustaa, että tekijä on osoittanut vasta-alkajassa harvinaista itsenäisyyttä käsityksessä, esittänyt useita uusia näkökohtia, toimittanut tutkimuksensa huolellisesti ja johdonmukaisesti ja osoittanut melkoista fantasiaa, sommittelukykyä ja terävyyttä. Väitöskirjalla on niin

Näkymä Jerusalemissa 1800-luvulla Öljymäeltä nähtynä.

muodoin tieteellinen arvo,... joten katson sen vastaavan tarkoitustaan" (Historiallinen aikakauskirja 1907, 87-88). Pyysin kirkkoherra Erkki Rantaa lukemaan Juveliuksen väitöskirjan ja hän kertoi minulle, ettei teos liity Jerusalemin kaivaukseen.

Vuonna 1908, luovuttuaan maanmittarin toimesta, Juveliukselta tuli Viipurin työväenopiston johtaja. Samalla hän jatkoi Raamatun tutkimusta. Hän uskoi löytäneensä Raamatusta salaisia viittauksia ja ohjeita Juudean kuninkaiden ja profeettojen hautoihin. Hänen aloitteestaan ja hänen opastuksensa mukaisesti englantilainen retkikunta teki kaivauksia alueella, joka sijaitsi n. 500 metriä muslimien moskeijasta etelään. Kuninkaiden hautoja ei löydetty, mutta paljon esineitä jotka todistivat, että sillä alueella sijaitsi kuningas Daavidin valloittama jebusilainen kaupunki.

Kesken kaivaustyön Juvelius sairastui ja palasi Suomeen. Kaivaukset jatkuivat vuoden 1911 keväeseen asti, jolloin englantilaiset yrittivät kaivaa salaa muslimien moskeijan sisällä mutta hanke paljastui. Seurasii rajuja mellakoita, jotka pakottivat koko retkikunnan pakenemaan pyhästä maasta.

Mitä retkikunta sitten etsi Jerusalemissa? Yleinen mielipide oli, että päätavoite oli löytää Salomonin temppelin aarteita ja kun niitä ei löydetty, koko retkikunta joutui omana aikanaan naurunalaiseksi. Tieteelliset löydöt olivat kuitenkin melkoisia ja niitä on käytetty vielä näinä päivinä, Juveliuksen nimeä ei kuitenkaan tunneta. Vuonna 1916 Juvelius julkaisi nimellä Heikki Kenttä kirjan "Valkoinen kameli,"

jossa hän kertoi retkikunnan tapahtumista ja korosti, että heidän tavoitteensa olivat tieteelliset, ei aarteiden etsiminen.

Vuodesta 1918 kuolemaansa asti vuoteen 1922 Juvelius toimi Viipurin kaupunginkirjaston johtajana. Hänen paperinsa jäivät perheen haltuun ja kun Viipuri evakuoitiin talvisodan aikana, paperit otettiin mukaan. Nykyään Juveliuksen paperit ovat tyttären tyttären pojan Tom Hillin hallussa, joka näytti niitä minulle.

Juveliuksen piirustukset ovat erittäin kauniita. Vaikka yli 80 vuotta on kulunut siitä ajasta kun ne tehtiin, värit ovat säilyneet melkein yhtä hyvin kuin ne olisi tehty aivan viime aikoina. Niissä on myös tarkat mitat. Juvelius kirjoitti tarkalleen kuinka pitkä ja miten leveä kuningas Salomonin hautaan johtava tunneli oli. Hautaluolaan hän piirsi sarkofagin sijainnin. Sen lisäksi hän merkitsi karttaan missä sijaitsevat kaksi radioaktiivista sädettä, jotka voivat tappaa tunkeutujan. Juvelius piirsi myös profeettojen haudat. Vaikka Raamatussa sanotaan selvästi ettei kukaan tiedä Mooseksen haudan paikkaa, Juvelius piirsi sen. Hän kertoo matkastaan Nebon vuorille kirjassaan "Valkoinen kameli". Siellä hän etsi tätä hautaa.

Nämä piirustukset ovat tietysti täysin mielikuvituksellisia, mutta se ei vähennä Juveliuksen saavutuksia. Kolumbuksen kartat olivat varmasti epätarkat ja kuitenkin hän löysi uuden mantereen. Matkailija jolla on tarkat kartat ja täsmälliset tiedot mihin mennä on turisti, ei tutkimusmatkailija. Juveliuksen matka suuntautui maan alle. Hän etsi kuninkaiden hautoja, mutta löysi Daavidin kaupungin.

Nämä kaivaukset olivat tärkeitä ja näyttely Jerusalemissa on todistus siitä. Näyttelyyn liittyy myös hepreankielinen julkaisu, jossa on muun muassa kirjoittamani artikkeli Juveliukselta. Kävin tutustumassa näyttelyyn tänä keväänä. Näyttelyn järjestäjät kertoivat, että näyttely on herättänyt huomiota arkeologien keskuudessa ja sen tuloksena tunnelit, jotka vuosisadan alussa Juvelius ja kumppanit siivosivat ja tutkivat, on avattu uudestaan. Parhailaan tunneleita tutkitaan, käyttäen hyväksi englantilaisen retkikunnan julkaisemaa tieteellistä aineistoa. □